

CBCS SEMESTER WISE SYLLABUS

Part I (B) Subject : SANSKRIT

SEMESTER – III

PAPER – III : Drama, Upanishad, Alankara and History of Literature.

UNIT – I : OLD DRAMA

1. "Madhyamavyayogaha". Bhasa Natakachakram.
krishadas academy, Varanasi 1998.

UNIT – II : MODERN DRAMA

"Sankalpabalam" by Prof.G.S.R.Krishna Murthy,
Published by Semushi, R.S.Vidyapeetam, Tirupati-2019.

UNIT – III : UPANISHAD

1. "Sishyanusasanam" – Sikshavalli of Taittireeyopanishad.
2. "Sraddatrayavibhagayoga",
17th Chapter, Bhagavadgita, Geetapress, Gorakhpoor.

UNIT - IV : 1. ALANKARAS:

1. Upama 2. Ananvaya 3. Utpreksha 4. Deepakam
5. Aprastutaprasamsa 6. Drushtanta 7. Prateepa.

2.HISTORY OF SANSKRIT LITERATURE

1. Panini 2. Koutilya 3. Bharatamuni 4. Bharavi 5. Magha
6. Bhavabhuti 7. Sankaracharya 8. Jagannatha. 9. Dandi.

UNIT – V : HALANTA SABDAS

1. Jalamuch 2. Vaach 3. Marut 4. Bhagavat 5. Bhavat
6. Pachats 7. Naman 8. Rajan 9. Gunin 10. Vidwas 11. Manas.

**III SEMESTER
QUESTION PAPER PATTERN**

प्रश्नापत्रप्रणाली

Time : 3 Hours

Max. Marks : 75

सूचना :- प्रथम-तृतीय-चतुर्थी-पञ्चम-प्रश्नाः संस्कृत भाषायामेव समाधेयाः।

Q.No. 1, 3, 4, 5 Should be answered in Sanskrit Only

प्रथमो भागः (25 Marks)

1. श्लोकपूरणम्। (Unit-III-श्रद्धात्रयविभागयोगः) (नक्षत्राङ्कितश्लोकाः) 2 Out of 4	$2 \times 2^{1/2} = 05$
2. भावलेखनम् (Unit-III-श्रद्धात्रयविभागयोगः) (नक्षत्राङ्कितश्लोकाः) 2 Out of 4	$2 \times 2^{1/2} = 05$
3. लघुप्रश्नाः (Unit-I & II)	5 Out of 8 $5 \times 1 = 05$
4. लघुप्रश्नाः (Unit-III)	5 Out of 8 $5 \times 1 = 05$
5. निर्दिष्ट विभक्ति रूप लेखनम्	5 out of 8 $5 \times 1 = 05$

25

द्वितीयो भागः (50 Marks)

6. निबन्धप्रश्नः (Unit-I)	1 out of 2	$1 \times 08 = 08$
7. निबन्धप्रश्नः (Unit-II)	1 out of 2	$1 \times 08 = 08$
8. निबन्ध प्रश्नः (Unit-III)	1 out of 2	$1 \times 08 = 08$
9. सन्दर्भ वाक्यानि (from Unit I,II & III)	4 out of 8	$4 \times 2^{1/2} = 10$
10. अलङ्काराः (from Unit IV)	2 out of 4	$2 \times 04 = 08$
11. लघुविवरणम् (from Unit IV)	2 out of 4	$2 \times 04 = 08$

50

प्रथमोभागः - 25

द्वितीयोः भागः - 50

अन्तर्गतपरीक्षा -25

100

Internal Assessment Mid-Sem - 15

Assignment / Seminar - 5 Attendance - 5

25

सूचना :- प्रथम-तृतीय-चतुर्थी-पञ्चम-प्रश्नाः संस्कृत भाषायामेव समाधेयाः ।

Q.No. 1, 3, 4, 5 Should be answered in Sanskrit Only

प्रथमो भागः (5x5=25 Marks)

- I. द्वौ श्लोको पूर्णतया लिखत । 2 x 2^{1/2} = 05
1. त्रिविधा -----तां शृणु ॥
 2. आयुः -----सात्विक प्रियाः ॥
 3. देवद्विज ----- तप उच्यते ॥
 4. दातव्यमिति -----स्मृतम् ॥
- II. द्वयोः श्लोकयोः भावं लिखत । 2 x 2^{1/2} = 05
1. यातयामं गतरसं पूति पर्युषितं च यत् ।
उच्चिष्टमपि चामेध्यं भोजनं तामसप्रियम् ॥
 2. अनुद्वेगकरं वाक्यं सत्यं प्रियहितं च यत् ।
स्वध्यायाभ्यासनं चैव वाङ्मयं तप उच्यते ॥
 3. मनःप्रसादसौम्यत्वं मौनमात्मविनिग्रहः ।
भावसंशुद्धिरित्येतत् तपो मानस मुच्यते ।
 4. कट्वम्ल लवणात्युष्ण तीक्ष्णविदाहिनः ।
आहारा राजसस्येष्टा दुःखशोकामयप्रदाः ॥
- III. पञ्चानां लघुसमाधानानि लिखत 5 x 1 = 05
1. पाण्डवाः कीदृशाः ?	2. माता कीदृशी ?
3. मध्यम व्यायोगे मध्यमौ कौ ?	4. द्विजसत्तमः किमर्थं मोचनीयः ?
5. श्रुतिवचनं किम् ?	6. गान्धिमहाशयस्य संकल्पबलं किम् ?
7. सङ्कल्पवलयमिति लघुरूपकं केन विरचितम् ?	8. गान्धिमहाशयस्य कस्मिन् आस्था आसीत् ?
- IV. पञ्चानां लघुसमाधानानि लिखत 5 x 1 = 05
1. धर्ममूलं किम् ।	2. काभ्यां न प्रमदितव्यम् ।
3. "उपनिषद्" इति शब्दस्य अर्थः कः ।	4. प्रधानाः उपनिषदः कति ।

5. त्रिविधा श्रद्धा का? 6. किं असत् उच्यते ?
7. किं शरीरं तपः? 8. वाङ्मयतपः किम् ?

V. पञ्चानां निर्दिष्ट विभक्ति रूपाणि लिखत ।

5 x 1 = 05

1. जलमुच् (द्वितीया) 2. वाच् (चतुर्थी) 3. भगवत् (तृतीया)
4. भवत् (पञ्चमी) 5. पचत् (सप्तमी) 6. राजन् (पष्ठी)
7. विद्वस् (प्रथमा) 8. मनस् (पञ्चमी)

द्वितीयो भागः (50 Marks)

VI. a. घटौत्कचस्य स्वभावं विशदयत । (अथवा)

8 x 1 = 08

b. भीमस्य शीलं वर्णयत ?

VII. a. सङ्कल्पबलरूपकस्य कथासारं लिखत ? (अथवा)

1 x 08 = 08

b. गान्धिमहाशयस्य सङ्कल्पबलं विशदयत ?

VIII. a. गुरुःशिष्यान् किं अनुशास्ति ? (अथवा)

1 x 08 = 08

b. श्रद्धात्रयविभागयोगस्य सारांशं लिखत ।

IX. चतुर्णां ससन्दर्भ वाक्यानि लिखत ।

4 x 2^{1/2} = 10

1. द्विजोत्तमाः पूज्यतमाः पृथिव्याम् ।
2. वनं निवासाभिमतं मनस्विनाम् ।
3. निर्वेदप्रत्यार्थनी खलुप्रार्थना
4. अतिराक्षसं खलु ते वचनम् ।
5. मानवजन्म दुर्लभम् ।
6. अहिंसामेव समाश्रुत्य हिंसां गन्धयितुं क्षमा ।
7. स्वाध्यायान्माप्रमदः
8. एष आदेशः, एष उपदेशः एतदनुशासनम् ।

X. द्वयोः अलङ्कारयोः लक्ष्यलक्षण समन्वयं कुरुत ।

4 x 2 = 08

1. अनन्वयः 2. दीपकम्
3. उपमा 4. दृष्टान्तः

XI. द्वयोः लघुविचरणं कुरुत ।

4 x 2 = 08

1. माघः 2. भारविः
3. कौटिल्यः 4. भरतमुनिः